

LANDBRUGETS BIVENLIGE MULIGHEDER I 2018

Reglerne for landbrugsdrift i Danmark tilrettes løbende, og med dette justeres også mulighederne for bivenlige tiltag på markerne. Her kan du se eksempler på, hvad landmænd kan opfordres til at gøre på deres arealer.

AF RUNE HAVGAARD SØRENSEN
Danmarks Biavlforening
rhs@biavl.dk

Mulighederne for at lave bivenlige tiltag i landbrugslandet bliver heldigvis flere og flere, og samtidig justeres reglerne i en vis grad, så mulighederne også giver mest mulig mening for landmændene. Dette er eksempelvis tilfældet, når forskellige tiltag kan placeres i hjørner og kiler, hvor det er svært at komme til med de store landbrugsmaskiner.

Striber til bier og vildt

Selvom jordbrugere modtager landbrugsstøtte til deres markdrift, er det generelt tilladt at etablere vildt- og bivenlige tiltag på op til 10% af omdriftsarealerne, hvilket vil sige de dyrkede arealer. Undtaget fra dette er dog arealer med permanent græs og arealer med såkaldte permanente afgrøder, som f.eks. frugttræer, bærbuske, lavskov, elefantgræs og rørgræs, der bliver dyrket på det samme areal i flere år.

Vildt- og bivenlige tiltag kan f.eks. være vildtstriber bestående af vilde blomster, men også insektvolde og barjordsstriber. Tiltagene kan etableres på alle tider

af året, men de må ikke få permanent karakter. Det betyder, at de skal holdes på en måde, så de nemt kan indgå i markdriften igen. Derfor må der ikke komme til at vokse træer og buske på de bivenlige striber. Endvidere må tiltagene på hver enkelt mark maksimalt udgøre 10% af markens samlede areal og det enkelte tiltag må maksimalt have en bredde på 10 meter. Tiltagene må gerne kombineres, men den samlede bredde må ikke være mere end 10 meter. Hvis der er flere tiltag på samme mark, skal der være en afstand mellem disse på mindst 10 meter.

EKSEMPLER PÅ VILDT- OG BIVENLIGE STRIBER

INSEKTVOLDE

En insektvold er en lille jordvold, som f.eks. er skabt ved at pløje to furer sammen. Det anbefales, at den maksimale højde er 0,5 meter, så volden nemt kan fjernes. Insektvolden kan f.eks. tilsås med flerårige tuegræsser.

BARJORDSSTRIBER

Arealer, som holdes 'sorte', dvs. plantefrie hele året, kaldes barjordsstriber. Disse striber må have en bredde på op til 3 meter. Striberne kan give reddepladser for jordboende bier.

VILDTSTRIBER

Vildtstriber er striber i den enkelte mark, der er tilsået eller vedligeholdt med henblik på at gavne vildtet og biodiversiteten. Det kan f.eks. være en stribe på arealet tilsået med en vildtblanding eller en stribe på arealet med selvsåede/vilde græsmarksplanter.

Blomsterstribe. Foto Palle Frejvald.

Honningurt kan bruges som MFO-efterafgrøde.

Foto: Colourbox.

MFO-arealer

Landmænd, som driver mere end 15 hektar jord, skal i dag udlægge 5 procent af deres arealer som såkaldte "miljøfokusområder" (MFO). Dette skal være med til at sikre et større naturindhold i landbrugslandet. For biernes vedkommende er det særligt værd at fremhæve muligheden for, at etablere følgende MFO-elementer: MFO-blomsterbrak, MFO-bestøverbrak, MFO-lavskov, MFO-efterafgrøder og MFO-bræmmer. Landmanden kan i forbindelse med udarbejdelse af sine markplaner vælge mellem de forskellige tiltag, der på forskellig vis opfylder landmandens MFO-forpligtelser.

Som det fremgår er brakmarker og bræmmer nævnt som nogle af mulighederne indenfor MFO. Det er normalt obligatorisk at slå brakmarker og bræmmer en gang årligt, da man skal have en landbrugsaktivitet på disse arealer hvert år. Men hvis en landmand benytter sig af muligheden for at etablere blomsterbrak om foråret, er dette tilstrækkeligt til at sikre en aktivitet på arealet, dermed behøver han ikke slå arealet. På den måde kan brakmarken levere føde og levesteder til den vilde fauna gennem efterår og vinter.

Yderligere information

Reglerne om landbrugsdrift er meget omfattende, og derfor er der udarbejdet vejledninger, som beskriver reglerne i detaljer. Ovenstående artikel er lavet som inspiration til, hvad landmænd bør undersøge nærmere, når de sammen med deres rådgiver udarbejder planer for deres arealer i 2018.

Du kan læse mere om mulighederne i "Vejledning om grundbetaling 2018" og "Vejledning om grøn støtte 2018" som findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside (www.lbst.dk). Endvidere anbefales jordbrugere altid at kontakte deres landbrugskonsulent for nærmere rådgivning.

BIVENLIGE MFO-ELEMENTER

MFO-blomsterbrak

Som alternativ til de traditionelle brakmarker kan der etableres blomsterbrak, hvor det er tilladt at udså blomsterblanding med frø- og nektarproducerende plantearter. Frøblanding skal bestå af mindst to plantearter og skal i jorden senest den 30. april. Frøblanding må ikke udelukkende bestå af produktionsafgrøder (korn, raps eller majs i ren bestand eller en blanding heraf).

MFO-bestøverbrak - NYHED!

Et nyt og meget spændende element i MFO-ordningen er muligheden for bestøverbrak. I denne type brak, skal der udsås en frøblanding, som indeholder mindst tre forskellige pollen- og nektarrige plantearter, der er nærmere defineret på en liste i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere. Listen indeholder bl.a. honningurt, kløver og esparsette. Bestøverbrak er også attraktiv for landmanden, da den vægter højere i opgørelsen af MFO-arealer.

MFO-lavskov

Såkaldt "lavskov" er også et MFO-element. Lavskov kan bl.a. bestå af pil, som tidligt på sæsonen kan være en god pollenkilde for bier. Det er dog en forudsætning, at pileplanterne er hanplanter, da hunplanter ikke danner pollen.

MFO-efterafgrøder

MFO-efterafgrøder skal sikre, at jorden om efteråret er dækket med afgrøder, der både har en kvælstofoptagende effekt samt fremmer biodiversiteten. Særlig interessant er muligheden for at anvende honningurt som efterafgrøde, da denne allerede blomstrer efter seks uger, og dermed i nogle tilfælde kan være i blomst i biernes almindelige trækperiode. Efterafgrøderne skal etableres i perioden fra den 30. juni til 20. august.

MFO-bræmmer - NYHED!

MFO-bræmmerne kan være mellem 1 og 20 meter brede og kan placeres overalt på de dyrkede arealer. Ligesom på brakarealerne kan der senest 30. april udsås frø- og nektarproducerende planter i bræmmerne, og derved skal de ikke slås det pågældende år. Det, som tidligere hed frivillige randzoner, er fremover erstattet af MFO-bræmmer. MFO-bræmmer er også attraktive for landmanden, da de vægter højere i opgørelsen af MFO-arealer.